

filia Oceani, quæ uxor cum esset Jovis, Saturno dedit pharmacum, ut evomeret, filios quos deglutiverat, & vaticinata Jovi victoriam adversus Saturnum patrem & Titanes, modo dejectus in Tartarum, interfecta Campe custode, illos è vinculis liberaret. Apollodor. 1. Biblioth. n. 1. Nimis Jupiter Metin diligebat, sed cum prægnantem videret, ne quis alius Deorum nasceretur; & potentiam formidaret; Metin voraciter deglutivit. Uxorem primam Metin sibi Jupiter edit: ait Hesiod. in Theogon. ex quo esu ipse imprægnatus parturivit Minervam; ut dicemus, 19. Mart. n. 16. Ita tractatur à potentibus Equitas, quàm habebat Jupiter, & in thalamo & in folio, florente regno statera justitiæ & civitatis Amaltheæ: cum illa tribueret pro dignitate cujusque, inviolata malis placidissima Virgo, ut Germanic. Cæsar in Phenom. n. 7. & Faust. Andrelin, Epigram. 7.

Ex quo femine Minerva?

Fauf. Andrelin.

Sacra Veneris Felici, & imago.

Venus gratia pulchritudinis

Venus Victoria.

Imagines.

Gemma Veneris.

Aqua gerens reclam librat cum pondere lancem.
 13 In Veneris Felicis factis, victimarum offerebantur corda, ipsaque cor dextrâ porrigebat, quod nonnullis videtur pomum. Unde ejus imago sedentis, pomum ferentis & assultante in gremium hinnulo. Hemelar. d. Tabul. 44. Quid intelligatur per titulum Veneris Felicis, negotium facelsit AA. Plato & Choul de Roman. religion. coelestem intelligit, quæ genitricem non habuit, sed duntaxat patrem cœlum. Arbitror Felicem dici, quia cum Charitibus, id est Pulchritudinem cum Gratia, quæ dicitur Venustas, atque pulchritudinis forma; sine qua in tota speciositate nec mica falis. Hoc intuitu, etsi pulchræ Pallas & Juno; pluris à Paride per gratiam habita Venus, & dicta Venus Victoria, in cujus dextra scuto decoro innitente, signum victoriæ, in altera speculum. Chartar. pag. 348. Choul. d. 229. Gyrard. Syntagm. 13. n. 24. & Hemelar. Tabul. præfat. Etiam imago inter Græcos. Erat cum arcu & sagittis, simulque cum pomo & scuto. Nonnius in Goltz. Græc. Tabul. 33. Metaphoricè accipitur quæ vocatur Veneris gemma. Multi (inquit Plin. 37. cap. 9.) Veneris gemmam dicunt; quod maximè videtur decere & specie & colore extremo gemme. Pretiosa est pulchritudo: sine gratia, sine sale, non pretiosa; quippe non rutilat radijs fulgoris, sine gemma venustatis. Ita Venus Felix.

14 Hac in die cœnam contigisse. C. Urbini Quæstoris in Hispania, exhibitam Metello Pio; asserit Salas in Pareerg. & describit Salustius, ex quo Macrobius. Merellus

Pius (ait, 3. Saturnal. cap. 13.) in ulteriorem Hispaniam, post annum regressus, magnâ gloriâ, concurrentibus undique virili & muliebri sexu, per vias & tecta omnium vissebat. Quæstor C. Urbinus & alij cognita voluntate, cum ad cœnam invitaverant, ultra Romanorum ac mortalium etiam morem studiosè curabant, exornatis edibus per aula & insignia; scenisque ad ostentationem histrionum fabricatis. Simul croco sparsa humus, & alia in modum templi celeberrimi. Præterea sedenti in transcenna, demissum Victorij simulacrum, cum machinato strepitu tonitruum; coronam ei imponebat. Tum venienti thure quasi Deo supplicabatur. Toga picta, plerumque amiculo erat ei incumbenti. Epula quasi summa, neque per omnem modum provinciam, sed trans maria Mauritania volucrum & ferarum incognita antea plura genera: quibus rebus aliquantam partem gloriæ dempsit, maximè apud veteres & sanctos viros, superba illa, gravia; indigna Romano imperio existimantes. In quam foream luxus, & superbiq; successum Metellus continuatione pervenit? O fortuna lubrica! Tota ac tanta è fastu vanitas devenit in exilium, quin filium haberet, qui pro se rogaret, sicut ille piè fecerat. C. Nepos. n. 63.

Cœna Metelli Pij & Salustius.

Sacra Bisbea.

Imago Uberitatis.

Proserpinalia.

Prodigia singularia.

15 Inter Atticos Bisbea, sacra Apollini, potiùs Baccho, cum vites putarentur. Meurs. G. F. In vini ubertatem instituta, eò quòd tota felicitas in vini copia; ut Orgia Bacchi solemnibus celebrarentur, qua de causâ dictus Comus, de quo, 18. Septembr. n. 8. Imago Uberitatis obijciebatur specie foemine super binas annexas cornucopias sedentis, quæ habebant pedes hamatos, & illa in manu hastam puram.

16 Hac etiam die Proserpinalia celebrantur Cizyci, & Divæ auxilio liberati Cizyceni à Mithridatis obsidione singulari prodigio. Diar. Græc. In auxilium obsessorum accesserat Romani exercitus Imperator Lucullus, & cum signum pugne datum nullo prorsus indicio præcedente, ingens flammæ corpus, aere repente confracto, duos inter exercitus est elapsum: & subitus tanti prodigij pavor certamen diremit. Plutarch. in Lucull. Post Mithridates urbem premebat, ut machinis pridem fructis expugnaret; etsi plures ex copijs nive, frigore atque fame perirent. Nec humanâ magis quàm cœlesti ope liberandos ea tempestate Cizyceni arbitrabantur; sed cum alijs multis, tum hoc uno lato prodigio, optimum rerum eventum sperare, sunt iussi. Aderant (ait Plutarch. d.) Proserpinalia festa; nec bo-

bovem nigram qualem in his sacris mactare solebant, ob circumfusum hostem parere poterant: & pro bove placentiam altaribus offerendam conficiunt. Victima ergo, qua ad hac sacra quotannis educabatur, una cum reliquis civium armentis in ulterioris ripa pabulis pascebatur. Hac itaque quo die Proserpinalia agebantur à cetero grege secreta, sola tranavit ad urbem, & sese spontè altaribus mactandam amovit. Dea deinde ipsa Aristogora per somnium visa, Ego modulatore, inquit, Lybicum in Ponticum rubicinem inductura, adveni: itaque cives integro animo esse jube. Cum vero nemo ambigens Dea vocem satis interpretari posset; ubi primum illuxit, tam vehementes undique, tam rapidi ventorum turbines oborti sunt; ut sublatis in cœlum fluctibus, machina que ad expugnandam urbem mœnibus admota fuerant, horribili strepitu & fragore corruerent. Ferunt, Minervam eo tempore multis in lio per somnium apparuisse, plurimo sudore madentem, & concisum velum ostentantem, dixisseque; quòd Cizyceni nuper auxiliata veniret. Quocirca Ithaci columnam statuere, in qua hujus rei memoria literis mandata erat. Causam indignationis Minervæ dicemus, die 17. n. 20. Tunc Mithridates se videns sine munitionibus & comite, fugit in Bithyniam, quem post classem cum Præfecto amissam, usque ad Granicum infecutus est Lucullus, ut videbimus. In signum felicitatis exitus, cum desperarent Cizyceni; Ficus in lauro nata est ante obsidionem. Plin. 17. cap. 25. Strabo, 12. n. 70. & Bulenger. de Prodigijs, cap. 21.

Victima spontè transivisse flumine, aere admota.

Minerva ex lio venit in auxilium Cizyci.

Prodigium.

Proserpinalia interrupta signo Crucis.

Prudent.

Hæc execranda sacra interrupta à Christicola signo salutari sanctissimæ crucis. Litare in Proserpinalibus multiplici victimâ conabatur sacrificulus; sed non valebat. Fusè articulum exprimit Prudentius in Apotheosi, à v. 529. Cum subitò exclamat media inter sacra sacerdos Pallidus: En quid ago? Majus Rex optime, majus Nescio quod Numen nostris intervenit aris, Quam sufferre queat spumantia cymbia Lacte Casarum sanguis pecudum, verberna, corone. Accitas video longe discedere umbras, Territa Persephone vertit vestigia retro, Exinctis facibus tracto fugitiva flagello. Nil agit arcanum murmur, nil Thessala presunt Carmina, turbatos revocat nulla hostia Manes. Nescio quis cerè subrepsit Christicolarum Hic juvenum: genus hoc hominum tremis insula, & omne Tom. I. Ephemer.

pulvinar Divum. Lotus procul absse & unctus. Pulchra reformatis redeat Proserpina sacris. Disce tuis miseranda malis, quo vindice tandem Vana superstitio, lex, & carnaliter acta Plectatur, cujus virtus te proterat ultrix. In his sacris queis apparebat visibilis cum Cerere filia Proserpina, interfectus est à perduellione Callipo inclytus ille Dio, restitutor Syracusarum; ut in eo, ait Plutarch. & nos, 8. Januar. n. 18. 18 Inter Scytas cunctis Dijs qui simulacra non habebant, solemnia sacra. Ritus refert Herodotus, 4. à n. 15. Sacrificium prorsus apud omnia templa (inquit) fieri eodem modo, est institutum. Victima ipsa primoribus implicata pedibus, sistitur, cujus à tergo stans immolator, amota in primis infusula, pecudem ferit, eaque concideme Deum invocat, cui illam mactat. Deinde circumdat laqueum collo: tum injecto baculo circumducit, hostiamque strangulat, non incenso igne, non votis nuncupatis, non sumptis libamentis; sed ubi pecudem strangulavit, eique pellem detraxit, ad coquendum se convertit. Verum cum Scythica regio lignorum sit admodum inops; hoc ab illis ad carnem coquendam excogitatum est: ubi victimam pelle denudarunt, denudant quoque ossa carnis: deinde illas in lebetes injiciunt, subjectis atque succensis ossibus hostiarum facile coquunt. Coctis carnis, is qui immolavit, earum libamenta ante se porricit. His factis currunt equitantes, ac in plaustra redeunt, ut dormiant ebrij: resarciuntque inedia in festis fotam ingluviem; etenim duodecim dies durant in fame & siti virtute herbe Spartaneæ. Ravil. Textor, 7. Officin. cap. 48. 19 Apud Ægyptios quatuordecimo Phamenothe, dies infaustus propter fatum Ifidis. K. Ægypt. Exponit articulum & monumenti locum Diodor. Siculus. In æquisima regni administratione (ait lib. 1. Bibliothec. n. 13.) quod reliquum vite tempus, exegit; benefactis erga regni cives, omnes supergressa. Ideo post discessum sepulta apud Memphim, Divum honoribus potitur; ubi etiam num sacellum ejus in luco Vulcani ostentatur. Quamquam alij non in Memphi reliquias horum Deorum repositas esse dicant; sed ad Ethiopie montes & Ægypti, in Insula Nili, qua loco, quem Philas vocant, adjacens, ab eventu Campus sacer appellatur. Signis hoc probant in insula ista reliquis, sepulchro videlicet Osiridi extructo, universis per Ægyptum sacerdotibus religioso, & trecentis & sexaginta pateris in eo repositis: quas quidem quotidie destinatis ad hoc

In illis Proserpina, visibilis apparebat.

Scythiarum sacra & ritus.

Herba Spartana.

Mors Ifidis & sepulchrum.

Ejus Campus sacer.

Ibi etiam jacet Osiris.

Sacerdotibus lacte replem; & invocatis Deorum nominibus lamentantur. Eam ob causam insula non additur nisi a sacerdotibus. Ibid. n. 16. signat inscriptionem in Isis laudem monumento ad monumentum incisam; quam videtis cum alijs encomijs, die 2. n. 8-7. Januar. n. 15. & 21. n. 8. Speciosius Isis sepulchri insigne fuit Avis Meleagris, quae sacra Isis, ut asserit Pausan. cap. 350. & videtur saepe in Tabul. Bembin.

Insigne sepulchri Isis, Meleagris.

Quenam aves?

Penelope ab illis servata.

Meleagris pulcherrimo.

Cur dicatur Naturae Genius?

Gallina Pharaonica

20 Qui Avem non viderunt, quae illis videtur Meleagris avis indigitatur. Dicunt Pavonem, Gallum Indicum, Stryphalidem, & avem Penelopes, de quo videtis Ulysses Aldrovand. & Gesner. de Avib. Aves cogitantur Meleagrides in quas conversas Meleagri forores ob huius fatum, quotannis visitantes tumultum, ait Ovid. 8. Metamorph. fab. 4. & Natal. Comes, hic & 8. Myrbolog. cap. 25. ubi etiam dicit, aves Penelopes vocatas Meleagrides; quia illam expositam & in mari vagantem in littus adduxisse & educasse a piscatoribus, ferebatur. Kircher. in Theatr. Hieroglyph. cap. 1. astruit, esse volucrem, quam Gallinam Aegyptiam, seu Pharaonicam appellant Itali; cujus totum corpus stellulis veluti in firmamento quodam distributis concinnatur, vel coloris coerulei innumeris, istque etiam nigris, confusum maculis, veluti quibusdam figuris elegantissimè & pulcherrimè componitur: capite roseo, quid triangulare praeseferente, dorso plumis quasi in colliculum protuberante, gutture longo, cauda exili. Meleagridem Aegyptij Natura genium dicebant & Pantamorphum, propter miram & omnimodam varietatem universi, quod sicut Meleagris, majestate, ordine ac dispositione fulget. Icon videtur in Mensa Isaca, apud Joan. Georg. Hervvart, & ipsum Kircher. ibid. Syntagm. 1. a cap. 1. Unde Abenephius, Arab. Astrolog. inquit: Gallina Pharaona, illud est signum Firmamenti, sive stellarum fixarum: Aliquomodo describit Plinius, 10. cap. 26. Simili modo Meleagrides. Africa hoc est gallinarum genus (ait) gibberum, varijs sparsum plumis: quae novissima sunt peregrinarum avium. Nonnulli figuram Pavonis in cupula Samaritani templi arbitrantur Meleagridem, in Isis & non Junonis representationem; de quo Kircher. in Hebr. or. Pamb. cap. 19.

DIES XV. FEBRUAR.

1 Grad. 25. Solis in Aquario, in quo adhuc hyemat aer, & Sol est in Piscibus. Columel. & Ptol. Juxta Jul. Firmic. qui gradum istum habuerit in horoscopo, erit sterilis, erraticus semper & in amoribus varijs cupiditatibus astutus, in quibus omnis illius cogitatio. Hirundo in alto caelo apparet. K. P. R. Vir spiculum magnum gestans. Sphaer. Arab. Hoc die juxta Typotium in Symb. 27. Regum Gall. oritur Crater. de quo epigrapha: Inter eclipses exorior. Vid. Tom. 1. Octav. Strad. pag. 38. Pridie signatur a Columel. & Ptol. De Piscibus diximus in Isag. a n. 2. ac de Nodo illorum, quem Zonam Jovis Astronomi dicunt: Cicero Nodum caelestem, quia non solum Piscium, sed totius Sphaerae ordinem ducit; ut notat Hygin. de Sign. caelest. n. 29. Pontan. 3. Uran.

XV. K.

Nodus Piscium.

Pontan.

Moyse tertio ingreditur ad Pharaonem.

Tanis civitas.

Hoc Signo Solisque viarum, atque ambitus anni
Clanditur, idque suo restantur sidera nodo.
Talibus atque alijs nitet intertextis figuris
Zona Jovis, zona aurato circumlita textu,
Favaque, fortunamque suis quae temperat astris.

2 Tertio ingrediuntur Moyse & Aaron ad Pharaonem. Primo constat Exod. 5. 1. secundo v. 20. tertio, cap. 6. a v. 11. tuncque patrata quae diximus die 13. n. 2. Postridie coeperunt plagae, ut dicitur, cap. 7. v. 15. Immisissas in terra Cham, dicitur Psal. 104. 27. a Mesraim filio Cham, Aegypti propagatoris, & errorum post diluvium. Non solum in Aegypto, sed quo loco, ut inde in totam provinciam grassarentur; indicatur Psal. 77. 12. 42. In campo Taneos. Tanis civitas regia, septem annis post Hebron aedificata (Numer. 13. 23.) a septemdecim Titanibus filijs Noe, prius dicta Titanis, vel Taphnis ad Tanicum ostium Nili; quae tempore Moyse erat aula Pharaonis, ut ait Berof. lib. 2. Joseph. 1. Antiquit. cap. 9. Adrichom. in Pharan, n. 96. & Rab. Salom. in Psal. 77. Liqueat ex Isai. 19. 11. & 30. 4. Vid. 14. April. n. 2. In capite prius apparebant plagae, posteaque per totam Aegyptum tanquam per membra extendebantur, ut regnum ambirent. Ibi propter sedem regiam ampliora flagitia, & superstitionum colluvies: insuper quia ibi Moyse projectus in flumen; uti dicemus loc. cit.

3 Quotidie plura meditabatur Manafes sub peccato venundatus, in Dei contemptum,

Erigit Deo Asara idolum & lucum, & transfuit in templum lucu e metallo confato.

ptum, ejus proculcata religione, & in loco quo plus colendus. Execrabilia prave cogitata exercuit impunè ad vota, sine timore divinae laesae majestatis, nec ullo honore deplofi abdictique Numinis, ut pridie diximus, n. 3. Sensim in majora ruebat. Unde cum primum lucum extra templum erexit set idolo, quod conflaverat (& quidem erat Veneri dicatum, sub titulo Asara, de qua 26. Augusti, n. 11.) templum sanctum aptius idoli collocationi inverecundus elegit, hodieque dedicavit, ut ait Elias in Thisbi. Rem astruit sacer textus, 4. Reg. 21. 7. Posuit quoque idolum luci, quem fecerat in domo Domini. Joseph. 10. Antiq. cap. 4. Ausus est etiam sceleris templum Dei profanare. Comestor. in 4. Reg. cap. 32. Adrichom. Ann. 3253. Genebrard. 3469. Briet. ac Torriell. Placuit summe dedicatio, sed pariter displicuit nuditas loci; quoniam cum idolo haud praeterebat, lucum transportare valebat: quapropter conflavit ex auro, argento vel aere. Unde Hebraei legunt: Posuit sculptile luci, quem fecerat: Quem, non Quod. Hoc est, Lucum magno artificio sculptum, & affabre divite materia efformatum, cum idolo jam erecto & nudè collocato, posuit in templo. Maluend. & Alapid. hic. Perspicue 2. Paralip. 33. 7. ubi: Sculptile quoque & conflatile signum posuit in domo Domini. Hebr. Posuit delolatum luci. Hispanice: De encalladura el retablo del bosque. De hoc lucu Josias, ut dicitur 4. Reg. 23. ita decrevit: Effere fecit lucum de domo Domini foras Jerusalem, in convalle Cedron, & combussit eum ibi, & rediegit in pulverem & projecit super sepulchra vulgi. Patet ex metallo lucum, seu figuram luci factam. Ab hoc articulo etsi saepe projectus & ab aula expulsus, immò ingredi prohibitus; instabat Isaias jussu Dei, ut minis vel gratis fanaticus gener converteretur ad cor. Narrabat Fabulam furdo, omnino exoso mores Prophetæ, quem ferè post quinque menses dirisimè secuit. Adi 6. Jul. a n. 3.

4 Eodem die posterioribus temporibus, cum jam ob peccata Manassae, essent imitatores & discipuli ejus sub captivitate Babylonica (ut praedictum a Numine, 4. Reg. 24. a 3.) prophetat Ezechiel adversus Nationes, quae auxilio fuere Nabucho in expugnationem Jerusalem: cap. 32. & seqq.

5 Sub Assuero inter Hebraeos celebrata convivia Susis (cum pridie factum in reliquis provincijs, ut diximus, n. 9.) eò quod non solum ab hostibus liberi, sed & ult: Esth. 9. a 18. Hi qui in urbe Susan eadem exercuerant, 13. & 14. die ejusdem mensis in Tom. 1. Ephem.

cade versati sunt: 15. autem die percutere destierunt; & iccirco eundem diem constituerunt sortium festum. Hi vero Judaei, qui in oppidis non muratis ac villis morabantur, 14. diem mensis Adar convivorum & gaudij decreverunt; ita ut exultent in eo, & mittant sibi mutuo partes epularum & ciborum. Unde hic dies dicitur inter illos, Phurim majus, sive Sortium festum majus. Genebr. & Leonard. Mar. cum Scaliger. in Calendar. 2. Machab. 15. 37. Dies Mardochei: siquidem per illum exaltatum a Rege Judaeis contigit tanta felicitas. Illustri loco apud Regem fuit (inquit Joseph. 11. Antiq. cap. 6.) vir prepotens, Regi administrationis, Regina vero etiam vita socijs quorum opera Judaeorum res floruerunt supra quam vel sperare poterant. Genebr. Ann. 4121. Prophetam vocat.

Phurim seu Sortium festum majus.

Dies Mardochei.

Ritus Judaeorum in celebrata festi Phurim.

6 Hos ergo dies, unum continentem festum, celebrare iusserunt Mardocheus & Esther & in perpetuum in cunctis Synagogis. Misit ad Judaeos, ut 14. & 15. diem mensis Adar pro festis susciperent, & revertente semper anno solemnè celebrarent honore: cap. 9. a 20. Comestor in Esth. cap. 1. inquit: Mardocheus scripsit etiam ad Judam, Summum sacerdotem in Jerusalem, ut dies isti solemnè haberentur in Judaea in sempiternum. Idem Joseph. d. subdit: Unde hodie quoque per totum orbem Judaeis hi dies festi sunt & partes de convivijs sibi mittunt invicem. Addit Genebr. in Psal. 109. ex Rab. Salom. & Talmudicis: Per fenestras diebus convivijs fructus projiciuntur. Secundo a caede hostium anno, ab Esthere & Mardocheo scriptam fuisse secundam epistolam pro festi perpetuitate; dicunt Rabbini in Seder-Olam, cap. 29. ex Esth. 9. a 29. Ab Assuero subditis suis ethnicis imperatum; sed dictante Mardocheo; cogitat Serarius hic, quaestione. 4. ex cap. 16. 22.

7 Celebrarunt olim Judaei ante urbis excidium, & etiam deinceps in Synagogis, non solum praefatis laetitiae signis, sed alijs a Rabbini inventis. Quare, ut ait Cunaeus, lib. 2. Reipub. Hebr. cap. 23. Anton. Margarita, de Ritib. Judaeor. Gregor. Tolosan. lib. 2. Syntagm. cap. 16. n. 10. Joan. Saubert. de sacrific. cap. 4. Sanctius hic num. 30. Serar. quaest. 2. & peculiari tractatu Uvilhelm. Schikardus; Festum Phurim, sive Sortium, alias Festum Mardochei, adhuc hodie Judaeis in usu, quo in Synagogis pulpita & scamna, quoties Amani mentionem faciunt, magno impetu percutiunt, tanquam percuterent caput Amani. Athanasius in synopsis. de Phurim festo, inquit: Judaei in ista die Aman